

PREIĻU NOVADADOME
JĀŅA EGLĪŠA PREIĻU VALSTS ĢIMNĀZIJA
Reģ. Nr. 4219900382
Kooperatīvā iela 6, Preiļi, Preiļu novads, LV - 5301
Tālrunis: 653 21663, e-pasts: preiluvalstsgim@pvg.edu.lv

APSTIPRINU:

JEPVG direktore _____ S. Ūzuliņa

**Jāņa Eglīša
Preiļu Valsts ģimnāzija**

**KARJERAS IZGLĪTĪBAS
PROGRAMMA**

2025–2027

Ievads

Mūsdienu darba tirgus un ekonomiskā vide piedzīvo straujas pārmaiņas, ko ietekmē globalizācija, digitalizācija un tehnoloģiskās inovācijas. Pēc Eiropas Komisijas un OECD datiem, 85% no 2030. gadā pieprasītajām profesijām pašlaik vēl neeksistē, kas liecina par nepieciešamību attīstīt elastīgas prasmes un spēju pielāgoties. Latvijā darba tirgus pieprasījums pēc augsti kvalificētiem speciālistiem pieaug, vienlaikus samazinoties pieprasījumam pēc zemas kvalifikācijas darbaspēka. Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras un Ekonomikas ministrijas prognozēm, būtiskākās nākotnes kompetences ir digitālās prasmes, pašvadīta mācīšanās, uzņēmējspējas un sadarbības prasmes.

Šajā kontekstā karjeras izglītība skolās vairs nav tikai izvēles priekšrocība – tā kļūst par neatņemamu vispārējās izglītības sastāvdaļu, kas palīdz skolēniem attīstīt pašizziņas prasmes, mērķtiecīgi plānot savu profesionālo attīstību un būt konkurētspējīgiem mainīgajā darba tirgū. Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija (JEPVG) šajā procesā spēlē būtisku lomu, nodrošinot skolēniem kvalitatīvu un visaptverošu karjerasizglītību.

Terminu skaidrojums

Lai nodrošinātu vienotu izpratni par karjeras izglītības būtību un mērķiem, šajā programmā tiek izmantoti sekojoši termini, kas balstīti uz Latvijas normatīvajiem aktiem un starptautiski atzītām vadlīnijām.

Karjera

Karjera mūsdienīgā izpratnē nozīmē cilvēka dzīvesveida izvēli, pašrealizāciju un izvirzīšanos darbībā dažādās dzīves jomās – izglītībā, darbā, ģimenē, brīvajā laikā un pilsoniskajā līdzdalībā. Šo jomu ietvaros cilvēks visa mūža garumā attīsta savu individuālo vērtību sistēmu, veido attieksmes, uzkrāj zināšanas un pieredzi, realizē intereses, pilnveido savus dotumus un prasmes. Karjera nav tikai profesijas izvēle – tā ir arī indivīda spēja rast līdzsvaru starp profesionālo darbību un personisko dzīvi, kas atbilst Skola2030 pieejai par caurviju prasmju attīstību.

Karjeras attīstība

Karjeras attīstība ir nepārtraukts process visa mūža garumā, kura laikā indivīds plāno, izvērtē un pielāgo savu mācību un profesionālo ceļu, lai sasniegtu savus mērķus. Tas ietver:

- sevis izzināšanu (savu spēju, vērtību un interešu apzināšanu);
- informācijas apkopošanu un analīzi par darba tirgu un izglītības iespējām;
- izglītības un profesionālās pieredzes plānošanu;
- pielāgošanos mainīgajiem apstākļiem darba tirgū un sabiedrībā.

Šis process tieši saistīts ar JEPVĢ audzināšanas programmu, kas vērsta uz skolēnu atbildības, centības un solidaritātes attīstību, nodrošinot nepieciešamās kompetences veiksmīgai integrācijai sabiedrībā un darba tirgū.

Karjeras izglītība

Karjeras izglītība ir plānots pasākumu un programmu kopums, kas izglītības iestādēs tiek īstenots ar mērķi:

- palīdzēt skolēniem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju izvērtēšanā;
- izvirzīt karjeras mērķus un veidot individuālu attīstības plānu;
- nodrošināt zināšanas par darba pasauli, izglītības un nodarbinātības saikni;
- attīstīt prasmes efektīvai dalībai mūsdienu darba tirgū.

Ministru kabineta noteikumi Nr. 416 nosaka, ka karjeras izglītība ir daļa no valsts vispārējās vidējās izglītības satura, un tā ir cieši integrēta mācību priekšmetos un audzināšanas darbā.

Karjeras attīstības atbalsts

Karjeras attīstības atbalsts ir kompleksa pieeja skolēnu karjeras vadībai, kas ietver:

1. Karjeras izglītību – caurviju prasmju attīstīšanu un izpratni par karjeras plānošanas nozīmi.
2. Individuālās karjeras konsultācijas – palīdzību skolēniem izvēlēties piemērotu izglītības ceļu un profesiju.
3. Darba pasaules izpēti – praktisku pieredzi, kas iegūta sadarbībā ar darba devējiem, prakses vietām un uzņēmējdarbības projektiem.
4. Pašvadītas mācīšanās prasmes – kas ļauj skolēniem aktīvi iesaistīties sava profesionālā ceļa veidošanā.

Saskaņā ar Izglītības likuma 12² pantu, karjeras attīstības atbalsts ir būtiska vispārējās izglītības sastāvdaļa, kas palīdz skolēniem apzināti izvēlēties savu turpmāko izglītības un nodarbinātības ceļu.

Karjeras vadības prasmes

Karjeras vadības prasmes ir kompetenču kopums, kas palīdz skolēnam pašvadīt savu karjeras attīstību, plānojot, organizējot un pielāgojot savus resursus izglītībā un profesionālajā vidē.

Šīs prasmes tiek iekļautas Skola2030 vadlīnijās un ietver:

- Pašizziņu un pašvadību (spēja apzināt savas stiprās puses un mērķus);
- Lēmumu pieņemšanu (spēja izvērtēt iespējas un izvēlēties labāko ceļu);
- Komunikācijas un sadarbības prasmes (spēja efektīvi strādāt komandā un veidot profesionālās attiecības);
- Digitālo prātību (spēja izmantot tehnoloģijas karjeras izpētē un profesionālajā attīstībā);
- Elastību un pielāgošanos (spēja reaģēt uz izmaiņām darba tirgū).

Karjeras vadības prasmju attīstība ir būtiska arī JEPVĢ audzināšanas programmas mērķiem, kas vērsti uz skolēnu līderības, pašdisciplīnas un iniciatīvas attīstīšanu.

Mūžizglītība un karjeras nepārtrauktība

Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2021-2027 uzsvērta mūžizglītības un nepārtrauktas karjeras izaugsmes nozīme. Karjeras izglītībai jāveicina skolēnu priekšstats par mūžizglītību un jāsniedz zināšanas par iespējām nepārtraukti attīstīt savas prasmes darba tirgū.

1. Karjeras izglītība

1.1. Karjeras izglītības vieta Latvijas izglītības sistēmā

Latvijā karjeras attīstības atbalsta īstenošanu skolās regulē vairāki normatīvie akti un vadlīnijas. Zemāk ir uzskaitīti galvenie dokumenti, kas veido šīs programmas normatīvo pamatu:

1. Izglītības likums (1998. gada 29. oktobris)

- o **12² pants:** Definē karjeras izglītību kā izglītības procesā integrētus pasākumus, kas nodrošina izglītojamo karjeras vadības prasmju apguvi un attīstīšanu, ietverot savu interešu, spēju un iespēju apzināšanos tālākās izglītības un profesionālās karjeras virziena izvēlei.

2. Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai"

- o Šis stratēģiskais dokuments nosaka valsts izglītības politikas prioritātes, uzsverot karjeras izglītības integrēšanu mācību saturā un nepieciešamību to ieviest agrīnā izglītības posmā.
3. **Ministru kabineta noteikumi Nr. 747** (2018. gada 27. novembris)
 - o "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem": Šie noteikumi nosaka pamatizglītības standartus, kuros integrētas karjeras vadības prasmes kā daļa no caurviju prasmēm.
 4. **Ministru kabineta noteikumi Nr. 416** (2019. gada 3. septembris)
 - o "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem": Šie noteikumi nosaka vispārējās vidējās izglītības standartus, kuros iekļauta karjeras izglītība kā būtiska sastāvdaļa.
 5. **Ministru kabineta noteikumi Nr. 480** (2016. gada 15. jūlijs)
 - o "Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība": Šie noteikumi nosaka audzināšanas vadlīnijas, ietverot karjeras izglītību kā daļu no izglītojamo audzināšanas procesa.
 6. **Ministru kabineta noteikumi Nr. 569** (2018. gada 11. septembris)
 - o "Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību": Šie noteikumi nosaka prasības pedagogiem, tostarp nepieciešamību pēc kompetencēm karjeras izglītības jomā.
 7. **Skola2030** vadlīnijas
 - o Valsts izglītības satura centra īstenotais projekts "Kompetenču pieeja mācību saturā" (Skola2030) piedāvā metodiskos materiālus un vadlīnijas karjeras izglītības integrēšanai mācību procesā, uzsverot caurviju prasmju nozīmi.

1.2. Karjeras vadības prasmes

Karjeras vadības prasmes ir kompetenču kopums, kas palīdz indivīdam plānot, vadīt un attīstīt savu izglītības un profesionālo ceļu. Tās veido pamatu mērķtiecīgai karjeras izvēlei un pielāgošanās spējām mainīgajā darba vidē.

Galvenās karjeras vadības prasmju grupas

Prasmju grupa	Apraksts
Pašizziņas prasmes	- Prasme izzināt un izvērtēt savas personības iezīmes, dotumus, intereses, spējas un vērtības. - Prasme apzināties savus stipros un attīstāmos aspektus. - Izpratne par personīgām prioritātēm. - Prasme pašvērtēt savu darbību. - Prasme mācīties no pašpieredzes un citu pieredzes.
Karjeras iespēju izpētes prasmes	- Prasme pētīt profesiju pasauli un tās sniegtās karjeras iespējas. - Prasme apzināties noteiktu profesiju izpildei nepieciešamās kompetences. - Prasme izmantot daudzveidīgus informatīvos resursus. - Prasme analizēt darba tirgus tendences un pielāgot savas prasmes to prasībām.
Karjeras lēmumu pieņemšanas un īstenošanas prasmes	- Prasme pieņemt pamatotus karjeras lēmumus. - Prasme izveidot iespējamo rīcības plānu. - Prasme pašvadīt savu darbību un sekot saviem mērķiem. - Prasme novērtēt savu progresu. - Prasme radīt jaunas karjeras iespējas.
Mūžizglītības un pielāgošanās prasmes	- Mūžizglītības prasme – spēja nepārtraukti attīstīt savas zināšanas un prasmes. - Prasme pielāgoties personīgās, sabiedrības dzīves, ekonomikas un darba tirgus pārmaiņām. - Prasme izmantot daudzveidīgus IKT resursus un mākslīgā intelekta rīkus karjeras attīstībā. - Prasme paaugstināt savas kompetences karjeras attīstīšanas aspektā.

Karjeras vadības prasmju veidošanās pamatprincipi

Karjeras vadības prasmju attīstību veicina:

- ✓ Kompetencēs balstīta izglītības pieeja, kas orientēta uz personalizētu mācīšanos;
- ✓ Praktiska darbošanās, sasaistē ar profesiju izpēti un pašpieredzes izmantošanu;
- ✓ Daudzveidīgas mācību vides izmantošana, tostarp uzņēmējdarbības un darba tirgus simulācijas;
- ✓ Tehnoloģiju integrācija, nodrošinot iespējas izmantot IKT resursus karjeras izpētē un plānošanā;
- ✓ Partnerībā veidota sadarbība, kas ietver skolēnu, pedagogu un ārējo sadarbības partneru iesaisti.

1.3. Karjeras izglītībā skolēniem sasniedzamais karjeras vadības prasmju līmenis katrā klašu grupā

Klase	Prasmju grupa	Sasniedzamie rezultāti
9.klase	Pašizziņa un pašvadība	- Spēj analizēt savas personīgās īpašības, intereses un vērtības, apzinoties to ietekmi uz karjeras izvēli. - Prot izvirzīt ilgtermiņa mērķus un plānot to sasniegšanu, novērtējot savu progresu.
	Karjeras iespēju izpēte	- Izprot Latvijas izglītības sistēmu un zina tālākās izglītības iespējas pēc pamatzglītības iegūšanas. - Spēj apkopot un analizēt informāciju par dažādām profesijām un darba tirgus tendencēm.
	Karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana	- Prot pieņemt pamatotus lēmumus par turpmāko izglītību un karjeru, balstoties uz personīgajām interesēm un tirgus izpēti. - Ir izveidojis personīgo karjeras plānu un regulāri to aktualizē.

Klase	Prasmju grupa	Sasniedzamie rezultāti
12. klase	Pašizziņa un pašvadība	- Spēj objektīvi novērtēt savas stiprās un vājās puses, kā arī personīgās vērtības, sasaistot tās ar karjeras mērķiem. - Izprot mūžizglītības nozīmi un ir gatavs pielāgoties mainīgajiem darba tirgus apstākļiem.
	Karjeras iespēju izpēte	- Pārzina Latvijas un ārvalstu augstākās izglītības iespējas, tostarp studiju finansēšanas veidus. - Apzinās profesiju mainību saistībā ar tehnoloģiju attīstību un spēj prognozēt nākotnes darba tirgus tendences.
	Karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana	- Pieņem informētus un mērķtiecīgus lēmumus par turpmāko izglītību vai darba gaitām, izstrādājot detalizētu rīcības plānu. - Ir sagatavojis nepieciešamos dokumentus (piemēram, CV, motivācijas vēstuli) un apzinās darba meklēšanas procesu.

2. Karjeras izglītība

2.1. Karjeras izglītības mērķis

Karjeras izglītības mērķis ir nodrošināt izglītojamo sagatavotību mērķtiecīgai un apzinātai karjeras plānošanai un vadībai, attīstot pašizziņas prasmes, izpratni par darba tirgu un spēju pieņemt pamatotus lēmumus par turpmāko izglītības un profesionālās darbības ceļu.

2.2. Karjeras izglītības integrācija izglītības procesā

Karjeras izglītība tiek īstenota pēctecīgi un mērķtiecīgi visos izglītības posmos, integrējot karjeras vadības prasmju attīstību mācību priekšmetos, konsultācijās un

praktiskās aktivitātēs. Šī pieeja atbilst Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2021–2027, kas uzsver karjeras vadības prasmju attīstību kā daļu no kompetenču pieejas izglītībā.

Karjeras izglītības organizācija skolā:

- 2.2.1. Integrācija mācību saturā – caur dažādiem priekšmetiem (sabiedrības un sociālās zinības, matemātika, valodas, dabaszinātnes u.c.); 2.2.2. Konsultatīvais
- darbs – individuālās un grupu konsultācijas skolēniem; 2.2.3. Praktiskās
- aktivitātes – ekskursijas, darba ēnošana, prakses, vieslekcijas; 2.2.4. Digitālie
- rīki un resursi – pašvērtējuma testi, virtuālās ekskursijas, NIID.lv u.c.

2.3. Karjeras vadības prasmju attīstība dažādos izglītības posmos

Karjeras izglītība tiek veidota pēctecīgi, nodrošinot, ka skolēni attīsta nepieciešamās prasmes pakāpeniski:

- 7.–9. klase – sevis izzināšana, profesiju pasaules izpēte, karjeras plānošanas pamati;
- 10.–12. klase – mērķtiecīga izglītības un karjeras plānošana, darba tirgus izpēte, pāreja uz patstāvīgu karjeras vadību.

2.4. Karjeras izglītības saturs

Karjeras izglītības saturs aptver trīs galvenās jomas:

2.4.1. Pašizziņa

Skolēns:

- apzinās savas stiprās puses, intereses, vērtības un motivāciju;
- attīsta pašapziņu, pašpaļāvību, spēju izvirzīt mērķus un plānot;
- veido pozitīvu attieksmi pret sevi un savu nākotni.

2.4.2. Karjeras iespēju izpēte

Skolēns:

- pēta profesijas un darba tirgus tendences;
- salīdzina savas prasmes ar profesiju prasībām;
- apgūst prasmi izmantot informācijas resursus;
- piedalās ēnošanas, prakses un citās praktiskās aktivitātēs.

2.4.3. Karjeras plānošana un lēmumu pieņemšana

Skolēns:

- izstrādā individuālu karjeras plānu;
- izvērtē tālākās izglītības iespējas;
- attīsta lēmumu pieņemšanas un izvēles īstenošanas prasmes;
- izprot izglītības saistību ar darba iespējām un pielāgojas pārmaiņām.

2.5. Karjeras izglītības realizēšanas principi un metodes

Lai veicinātu karjeras vadības prasmju attīstību, skolā tiek izmantotas daudzveidīgas pieejas:

- 2.5.1. Pašizziņas un pašvērtējuma metodes – testi, refleksijas uzdevumi, diskusijas;
- 2.5.2. Praktiski un radoši uzdevumi – projektu darbs, lomu spēles, grupu darbs;
- 2.5.3. Profesiju pasaules iepazīšana – darba ēnošana, ekskursijas, vieslekcijas;
- 2.5.4. Izglītības iespēju izpēte – salīdzinošā analīze, informācijas apkopošana;
- 2.5.5. Karjeras plānošanas prakse – plānu izstrāde, izvēļu simulācijas, prezentācijas;
- 2.5.6. Digitālie rīki un karjeras informācijas resursi – NIID.lv, profesiju datubāzes, testēšanas platformas;
- 2.5.7. Karjeras konsultācijas un individuālais atbalsts – sarunas ar karjeras konsultantu, personalizēta plānošana.

Šī pieeja nodrošina skolēniem pakāpenisku un praktiski pielietojamu izpratni par sevi, izglītības iespējām un darba tirgu, veicinot viņu sagatavotību apzinātai un veiksmīgai karjeras veidošanai.

3.KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

3.1. Karjeras izglītības programmas mērķis un uzdevumi

Karjeras izglītības programmas mērķis ir nodrošināt atbalstu pedagoģiskajam personālam un skolēniem karjeras izglītības satura apguvē, veicinot skolēnu spēju apzināti, mērķtiecīgi un patstāvīgi veidot, vadīt un attīstīt savu karjeru. Programma ir veidota, lai:

- palīdzētu skolēniem pašizziņas procesā, attīstot izpratni par savām spējām, interesēm un vērtībām;
- nodrošinātu skolēniem pieeju kvalitatīvai un strukturētai informācijai par izglītības iespējām un darba tirgu;
- attīstītu kritisko domāšanu, lēmumu pieņemšanas un pielāgošanās prasmes, kas nepieciešamas dinamiskā un mainīgā profesionālajā vidē.

Karjeras izglītības programmas uzdevumi:

1. Nodrošināt strukturētu un visiem skolēniem pieejamu karjeras izglītības programmas satura apguvi.
 - o Attīstīt karjeras vadības prasmes dažādos izglītības posmos.
 - o Nodrošināt pakāpenisku prasmju attīstību no pašizziņas līdz mērķtiecīgai karjeras plānošanai un īstenošanai.
2. Veidot kompetenču pieejā balstītu karjeras izglītību.
 - o Nodrošināt mācību vidi, kas veicina praktisku darbību un aktīvu līdzdalību.
 - o Attīstīt pašvadītas mācīšanās prasmes, kas sekmē patstāvīgu izglītības un karjeras vadību.
3. Veicināt skolēnu interesi par karjeras izglītību.
 - o Iepazīstināt skolēnus ar dažādām izglītības un profesionālās attīstības iespējām.
 - o Nodrošināt skolēniem iespēju praktiski izpētīt dažādas profesijas un nozares.
4. Sniegt individuālu un grupu karjeras atbalstu.
 - o Nodrošināt karjeras konsultācijas un informācijas pieejamību.
 - o Veicināt sadarbību ar augstākās izglītības iestādēm, darba devējiem un uzņēmējiem.

Karjeras izglītības programma veicina skolēnu spēju patstāvīgi plānot un vadīt savu izglītības un profesionālo attīstību, balstoties uz mūsdienu izglītības pieejām, darbatirgus prasībām un mūžizglītības principiem.

3.2. Karjeras izglītības programmas saturs

Karjeras izglītības programmas īstenošanas mērķis ir nodrošināt sistemātisku un pēctecīgu skolēnu zināšanu un prasmju attīstību pašizziņā, darba pasaules izpētē, karjeras lēmumu pieņemšanā un izglītības iespēju izvērtēšanā.

Programma balstās uz kompetenču pieeju, kurā skolēni:

- attīsta pašizziņas prasmes, lai apzinātos savas intereses, vērtības un spējas;
- izzina un izpēta darba pasauli, lai izprastu profesiju specifiku un darba tirgus prasības;
- iemācās pieņemt karjeras lēmumus, ņemot vērā izmaiņas ekonomikā un sabiedrībā;
- izvērtē izglītības iespējas, lai pieņemtu pārdomātus lēmumus par savu nākotni.

Pamatjoma "Pašizziņa"

Šī pamatjoma palīdz skolēniem izprast savu identitāti, stiprās puses un vērtības, kā arī to nozīmi karjeras attīstībā.

Saturiskās tēmas:

- Personības izzināšana: paštēls, rakstura īpašības, attieksmes un vērtības
- Interesu, hobiju, prasmju un spēju izpēte
- Ģimenes un sociālās vides ietekme uz profesionālās dzīves izvēli
- Mācīšanās prasmes un to saistība ar karjeras plānošanu
- Pašvērtējums un mērķu izvirzīšana
- Konfliktu risināšana un sadarbības prasmes
- Veselība un dzīves kvalitāte kā karjeras veidošanas faktori

Pamatjoma "Darba pasaules iepazīšana"

Šī pamatjoma palīdz skolēniem izprast profesiju dažādību un darba tirgus prasības, veidojot priekšstatu par nodarbinātības iespējām.

Saturiskās tēmas:

- Darba nozīme cilvēka dzīvē un karjeras attīstībā
- Profesiju daudzveidība un attīstības tendences
- Darba tirgus mainība un nodarbinātības faktori
- Profesionālās kvalifikācijas un tās iegūšanas iespējas
- Darba vide dažādās profesijās un nozarēs
- Sociālās garantijas, darba likumdošana un darba drošība
- Uzņēmējdarbība un pašnodarbinātības iespējas

Pamatjoma "Karjeras lēmumu pieņemšana"

Šī pamatjoma palīdz skolēniem attīstīt stratēģiskas domāšanas prasmes, lai pieņemtu pamatotus lēmumus par savu karjeru.

Saturiskās tēmas:

- Lēmumu pieņemšanas procesi un stratēģijas
 - Ģimenes, draugu un sabiedrības ietekme uz karjeras izvēli
 - Dažādu karjeras ceļu salīdzināšana: priekšrocības un izaicinājumi
 - Rīcība neplānotās un negaidītās karjeras situācijās
 - Īstermiņa un ilgtermiņa karjeras mērķu izvirzīšana
 - Pielāgošanās pārmaiņām darba tirgū un sabiedrībā
 - Komandas darbs un profesionālās sadarbības nozīme
- Sevis prezentēšana un darba meklēšanas stratēģijas (CV, motivācijas vēstule, darba intervija u.c.)

Pamatjoma "Izglītības iespēju izpēte"

Šī pamatjoma sniedz skolēniem zināšanas par izglītības sistēmu un tālākizglītības iespējām, palīdzot pieņemt izsvērtus lēmumus par savu izglītības ceļu.

Saturiskās tēmas:

- Izglītības sistēma Latvijā: izglītības līmeņi un veidi
 - Profesionālās izglītības un augstākās izglītības iespējas
 - Studiju programmu izvēle un atbilstība darba tirgus prasībām
 - Mācību un studiju finansēšanas iespējas (stipendijas, kredīti, fondi u.c.)
 - Izglītības iespējas ārvalstīs un starptautiskās apmaiņas programmas
- Mūžizglītība un profesionālā pilnveide visa mūža garumā.

Karjeras izglītības programmas saturs nodrošina skolēniem iespēju sistemātiski un mērķtiecīgi attīstīt prasmes un zināšanas, kas nepieciešamas sevis izziņai, darba tirgus izpētei, lēmumu pieņemšanai un izglītības plānošanai.

Programma veicina skolēnu aktīvu iesaisti karjeras plānošanā, nodrošinot viņiem nepieciešamos rīkus un resursus, lai pieņemtu pārdomātus lēmumus par savu profesionālo nākotni.

3.3. Karjeras izglītības vērtēšana

Karjeras izglītībā skolēnu sasniegumi tiek izmantojot bezatzīmju vērtēšanas sistēmu. Vērtēšanas mērķis ir sekmēt skolēnu individuālo attīstību un pašizziņu, kā arī palīdzēt veidot izpratni par karjeras vadību kā nepārtrauktu attīstības procesu.

Karjeras izglītības vērtēšana balstās uz pašvērtējumu, skolotāja atgriezenisko saiti un skolēna individuālās attīstības progresu, īsi rakstiski vai mutiski raksturojot skolēna mācību darbību, attieksmi, darba stilu un izaugsmes dinamiku.

Vērtēšanas aspekti

1. Pašizziņa un pašvadība

- Skolēns apgūst un izmanto zināšanas par sevi, savu ģimeni un sociālo vidi, lai izprastu savas spējas, dotumus, stiprās puses, intereses un prasmes.
- Skolēns demonstrē pozitīvas starppersonu prasmes un cieņu pret daudzveidību, veicinot savas karjeras attīstību.
- Skolēns izprot, ka izaugsme un pārmaiņas ir neatņemama karjeras attīstības sastāvdaļa.
- Skolēns spēj noteikt faktorus, kas ietekmē viņa attieksmi pret mācībām, darbu un vērtībām.
- Skolēns izmanto zināšanas par sevi, lai pieņemtu mērķtiecīgus lēmumus un veidotu savu attīstības stratēģiju.

2. Darba tirgus un izglītības iespēju izpēte

- Skolēns spēj izskaidrot terminu "karjera" tā plašākajā nozīmē.
- Skolēns izprot, kas ir darba tirgus, kā tas funkcionē un kādi faktori ietekmē profesiju pieprasījumu.
- Skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, analizēt un izmantot iegūto informāciju.
- Skolēns apzinās, ka personīgais veselības stāvoklis var būt nozīmīgs faktors dažādu profesiju izvēlē.
- Skolēns izmanto zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas.
- Skolēns spēj formulēt izglītības iespējas pēc pamatzglītības iegūšanas un izstrādāt individuālu tālākizglītības plānu.

3. Karjeras lēmumu pieņemšana un vadība

- Skolēns prot izvēlēties un izmantot atbilstošas lēmumu pieņemšanas metodes.

- Skolēns spēj salīdzināt dažādas karjeras izvēles iespējas, ņemot vērā personīgo pieredzi un informāciju no dažādiem avotiem. Skolēns apzinās un izvērtē ar finansēm saistītos faktorus, kas ietekmē karjeras lēmumus. Skolēns prot plānot savu darbību un nenovirzīties no izvirzītā mērķa. Skolēns zina, kādas ir prasības un nepieciešamie dokumenti, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē. Skolēns izprot darba tiesības un pienākumus, darba ņēmēja un darba devēja atbildību. Skolēns prot sazināties un sadarboties dažādās profesionālās un sociālās situācijās.
- Skolēns prot apkopot, saglabāt un izmantot informāciju par sevi, stājoties citā izglītības iestādē vai darba tirgū, un to efektīvi mutiski un rakstiski prezentēt (CV, motivācijas vēstule, darba intervija u.c.).

Vērtēšanas pieejas un metodes

Karjeras izglītības vērtēšana tiek organizēta, izmantojot vienkāršas un efektīvas metodes, kas neprasa individuālas konsultācijas ar katru skolēnu, bet vienlaikus nodrošina atgriezenisko saiti un iespēju skolēnam pašam izvērtēt savu attīstību.

- Pašvērtējums – skolēns regulāri pārdomā un izvērtē savu progresu karjeras plānošanā, izmantojot vienkāršus pašnovērtējuma uzdevumus vai testus (piemēram, pašrefleksijas anketas). Atgriezeniskā saite no skolotāja – skolotājs sniedz īsu rakstisku vai mutisku vērtējumu, komentējot skolēna iesaisti un progresu klases vai grupas ietvaros. Vienkāršots portfolio (ja nepieciešams) – skolēni var apkopot savus sasniegumus (piemēram, aizpildīt īsu "Mani nākotnes plāni" anketu vai izveidot vienkāršu pieredzes žurnālu). Grupu diskusijas un refleksija – klases līmenī tiek organizētas grupu sarunas, kurās skolēni dalās savā pieredzē un idejās par karjeras izvēli.
- Praktiski uzdevumi – karjeras izglītības ietvaros tiek veikti vienkārši, mācību saturā integrēti uzdevumi (piemēram, profesiju izpētes darbi, darba tirgus analīze, karjeras plānošanas uzdevumi).

3.4. Karjeras izglītības programmas īstenošanas plāns izglītības iestādē

Tiek izstrādāts KAA pasākumu plāns pa semestriem. Klases stundas tiek atspoguļotas e-klasē. Ārpusstundu pasākumi tiek iekļauti skolas kopīgajā ārpusstundu pasākumu plānā.

7. klases prioritāte – "Pašizziņa un personības attīstība"

Aktivitāte	Saturs
Klases nodarbības ar pedagogu karjeras konsultantu	Kas ir karjera? Cik labi es pazīstu pats sevi? Mans raksturs un profesijas. Mērķi un to izvirzīšana.
Klases stundas	Pašapziņa un motivācija. Personības izpēte: raksturs, temperaments, vērtības. Manas stiprās un vājās puses. Komunikācijas prasmes un sadarbība.
Karjeras atbalsta integrēšana mācību priekšmetos	Skolotāji tematikas izpētes plānos iekļauj karjeras atbalsta tēmas savos mācību priekšmetos, veicinot starpdisciplināru pieeju.
Ārpusstundu pasākumi	Tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem. Pašizziņas testi un prasmju apzināšana. Lomu spēles, sadarbības treniņi.
Individuālais atbalsts karjeras izglītībā	Individuālās konsultācijas par prasmju izpēti un karjeras mērķiem.

8. klases prioritāte – "Darba tirgus un izglītības iespējas"

Aktivitāte	Saturs
Klases nodarbības ar pedagogu karjeras konsultantu	Darba nozīme cilvēka dzīvē. Profesiju daudzveidība un tipi. Darba tirgus tendences un attīstības iespējas.
Klases stundas	Sociālā vide un nodarbinātība. Profesiju pieprasījums un nākotnes perspektīvas. Digitālās prasmes darba tirgū.

Karjeras atbalsta integrēšana mācību priekšmetos	Profesiju un nozaru izpēte mācību procesā, izmantojot praktiskus pētījumu projektus.
Ārpusstundu pasākumi	Ekskursijas uz uzņēmumiem. Tikšanās ar absolventiem un nozares pārstāvjiem. Karjeras dienas.
Individuālais atbalsts karjeras izglītībā	Individuālās konsultācijas par profesijas izvēli.

9. klases prioritāte – "Karjeras lēmumu pieņemšana"

Aktivitāte	Saturs
Klases nodarbības ar pedagogu karjeras konsultantu	Lēmumu pieņemšanas stratēģijas. Personīgās vērtības un karjeras ceļa plānošana. Lēmumu pieņemšana nenoteiktības apstākļos. Karjeras plāna veidošana.
Klases stundas	Īstermiņa un ilgtermiņa mērķi. Prasmju un zināšanu pielietojums karjeras attīstībai.
Karjeras atbalsta integrēšana mācību priekšmetos	Darba tirgus un izglītības iespēju izpēte, integrējot STEM un humanitāro zināšanu saikni ar karjeru.
Ārpusstundu pasākumi	Darba ēnošana, prakses iespējas. Tikšanās ar karjeras konsultantiem. Projekti un simulācijas.
Individuālais atbalsts karjeras izglītībā	Konsultācijas par izglītības un profesijas izvēli, prasmju attīstību.

10. klases prioritāte – "Pašizziņa un darba pasaules izpēte"

Aktivitāte	Saturs
Klases nodarbības ar pedagogu karjeras konsultantu	Savas karjeras plānošana. Dažādas tautsaimniecības nozares un jomas. Kā atrast savu vietu? Darba tirgus – izaicinājums vai iespēja?
Klases stundas	Es–veiksmīgs un mērķtiecīgs. Izglītības vērtība.

Karjeras atbalsta integrēšana mācību priekšmetos	Skolotāji tematikas plānos iekļauj karjeras atbalsta tēmas savos mācību priekšmetos.
Ārpusstundu pasākumi	Aptauja par karjeras izvēli, iespējām, profesijām. Ēnu dienas. Veiksmes stāsti, tikšanās ar skolas absolventiem. Tikšanās ar dažādu mācību iestāžu pārstāvjiem. Ekskursijas uz uzņēmumiem.
Individuālais atbalsts karjeras izglītībā	Individuālās konsultācijas.

11. klases prioritāte – "Karjeras izpēte un plānošana"

Aktivitāte	Saturs
Klases nodarbības ar pedagogu karjeras konsultantu	Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs. Mani talanti un nākotnes profesijas. Pieprasītākās profesijas mūsdienās.
Klases stundas	Darba plānošana un dienas režīms. Kā visu paspēt?
Karjeras atbalsta integrēšana mācību priekšmetos	Skolotāji tematiskajos plānos iekļauj karjeras atbalsta tēmas savos mācību priekšmetos.
Ārpusstundu pasākumi	Aptauja par karjeras izvēli, iespējām, profesijām. Ēnu dienas. Veiksmes stāsti, tikšanās ar skolas absolventiem. Tikšanās ar dažādu mācību iestāžu pārstāvjiem. Ekskursijas uz uzņēmumiem.
Individuālais atbalsts karjeras izglītībā	Individuālās konsultācijas.

12. klases prioritāte – "Karjeras vadība un nākotnes perspektīvas"

Aktivitāte	Saturs
Klases nodarbības ar pedagogu karjeras konsultantu	Eksāmeni un nākotnes profesija. Darba intervija – izaicinājums vai iespēja? Lēmumupieņemšana. Darba tirgus un tautsaimniecības attīstības tendences.

Klases stundas	Mūžizglītības nozīme personības attīstībā. Mani pienākumi un tiesības.
Karjeras atbalsta integrēšana mācību priekšmetos	Skolotāji tematiskajos plānos iekļauj karjeras atbalsta tēmas savos mācību priekšmetos.
Ārpusstundu pasākumi	Aptauja par karjeras izvēli, iespējām, profesijām. Ēnu dienas. Veiksmes stāsti, tikšanās ar skolas absolventiem. Tikšanās ar dažādu mācību iestāžu pārstāvjiem. Ekskursijas uz uzņēmumiem.
Individuālais atbalsts karjeras izglītībā	Individuālās konsultācijas.

4.KARJERAS IZGLĪTĪBĀ IZMANTOJAMĀS METODES

Karjeras izglītībā tiek pielietotas dažādas metodes, lai veicinātu skolēnu pašizziņu, izglītības un darba tirgus izpēti, lēmumu pieņemšanas prasmes un karjeras plānošanas iemaņas. Metodes palīdz skolēniem attīstīt kritisko domāšanu, sadarbības prasmes, radošumu un spēju pielāgoties mainīgajai darba videi.

Nr.	Metode	Prasmes
1.	Anketēšana/aptauja	Konkrēti atbildēt uz jautājumiem, prast izteikt domas īsi un precīzi, attīstīt kritisko domāšanu.
2.	Analīze	Novērtēt un atšķirt personīgās vērtības no sabiedrībā pieņemtajām, apgūt prasmes sasaistīt "gribu, varu, vajag".
3.	Brīvais raksts	Spēja brīvi izteikt domas un emocijas rakstiskā veidā.
4.	Darbs ar informācijas avotiem	Prasme atrast, atlasīt un izvērtēt informāciju, kritiski analizēt avotus.
5.	Darbs grupās	Spēja sadarboties, plānot, sadalīt pienākumus un strādāt komandā.
6.	Darbs pāros	Attīstīt prasmi uz klausīt, pārrunāt neskaidrības un veidot kompromisus.

7.	Diskusija	Mācīties izteikt viedokli, argumentēt, uzklaut citu domas un meklēt risinājumus.
8.	Dubultā dienasgrāmata	Attīstīt prasmi analizēt tekstus, atspoguļot savu pieredzi un paust viedokli.
9.	Ekskursijas	Iepazīšanās ar reālu darba vidi, karjeras iespējām un jaunākajām tehnoloģijām.
10.	Ēnu diena	Profesijas iepazīšana praktiskā vidē, darba pienākumu izpēte, iemaņas CV un motivācijas vēstulju rakstīšanā.
11.	Eseja	Prasme strukturēti izteikt domas, pamatot savu viedokli un argumentēt.
12.	Individuālais darbs	Prasme strādāt patstāvīgi, organizēt savu laiku un analizēt rezultātus.
13.	Intervija	Prasme veidot lietišķu dialogu, formulēt konkrētus jautājumus un atbildēt uz sarežģītiem jautājumiem.
14.	IT tehnoloģiju izmantošana	Attīstīt digitālās prasmes informācijas iegūšanā, saglabāšanā un analīzē.
15.	Pārrunas/sarunas	Prasme vadīt dialogu, iegūt informāciju un uzdot mērķtiecīgus jautājumus.
16.	Pašvērtējums/pašanalīze	Spēja kritiski izvērtēt savu darbību, uzskatus un karjeras mērķus.
17.	Pētījums	Problēmsituāciju izpēte, plānošana, secinājumu izdarīšana un alternatīvu risinājumu izstrāde.
18.	Portfolio/darba mape	Materiālu apkopošana un prezentēšana savas karjeras attīstības un organizēšanas plānošanai.
19.	Prāta vētra	Prasme ģenerēt idejas, sistematizēt un analizēt dažādus risinājumus.

20.	Prezentācija	Spēja efektīvi demonstrēt savas prasmes un izpētīto informāciju.
21.	Prognozēšana	Spēja paredzēt iespējamās notikumu attīstības scenārijus un to ietekmi uz karjeru.
22.	Projekts	Prasme plānot, sadarboties, analizēt informāciju un sasaistīt teoriju ar praksi.
23.	Seminārs	Prasme analizēt, apspriest un izstrādāt risinājumus dažādiem jautājumiem.
24.	Spēles (lomu situācijas, lietišķās spēles)	Komunikācijas un sadarbības prasmju attīstīšana, situāciju analīze un problēmu risināšana.
25.	Tikšanās ar ekspertiem un nozares pārstāvjiem	Profesiju izpēte, pieredzes apmaiņa praktiskās zināšanas par darba tirgu.
26.	Simulācijas un reālās dzīves situāciju modelēšana	Darba interviju, konfliktu risināšanas un profesionālās situācijas praktiska izspēle.
27.	Mākslīgā intelekta (AI) izmantošana karjeras izglītībā	Karjeras testu un interaktīvu simulāciju izmantošana, lai modelētu nākotnes profesijas.
28.	Hakatonu un ideju laboratorijas	Radošās domāšanas un inovāciju radīšanas veicināšana, sadarbojoties ar uzņēmumiem un ekspertiem.
29.	Darbs ar uzņēmējdarbības projektiem	Uzņēmējspēju attīstīšana, biznesa ideju izstrāde un uzņēmējdarbības modeļu analīze.
30.	Intervijas ar vecākiem par karjeras pieredzi	Skolēni sagatavo jautājumus un veic intervijas ar vecākiem vai citiem ģimenes locekļiem, lai labāk izprastu karjeras ceļus un dažādu profesiju nozīmi.
31.	Ģimenes karjeras plānošanas uzdevumi	Skolēni kopā ar vecākiem izstrādā individuālu karjeras plānu, balstoties uz viņu prasmēm, interesēm un pieejamajiem izglītības resursiem

5. VECĀKU LOMA KARJERAS IZGLĪTĪBĀ

Vecākiem ir svarīga loma skolēnu karjeras izvēles procesā, palīdzot viņiem pieņemt apzinātus un informētus lēmumus par nākotnes izglītības un nodarbinātības iespējām. Lai veicinātu efektīvu sadarbību starp skolu un ģimeni, tiek nodrošināti šādi atbalsta pasākumi:

1. Vecāku iesaiste un informēšana

- Regulāri tiek nodrošināta informācija par karjeras iespējām, izglītības sistēmu un darba tirgus tendencēm caur skolas mājaslapu, vecāku sapulcēm un e-klasi.
- Vecākiem tiek piedāvātas iespējas piedalīties informatīvos pasākumos, piemēram, semināros par karjeras plānošanu, izglītības iespējām un darba tirgus tendencēm.

2. Vecāku atbalsts skolēniem karjeras izvēlē

- Rosināt sarunas par skolēna interesēm, stiprajām pusēm un iespējām. Atbalstīt
- skolēnus praktisko pieredzi iegūšanā, piemēram, piedāvājot darba ēnošanas iespējas savās darbavietās vai kontaktējoties ar profesionāļiem savā jomā. Veicināt pozitīvu attieksmi pret mūžizglītību, skaidrojot, ka karjeras attīstība ir
- nepārtraukts process.

3. Skolas un vecāku sadarbība

- Skola pēc nepieciešamības un pieprasījuma organizē vecāku tikšanās ar karjeras konsultantu un citām atbalsta personām, lai sniegtu norādes uz noderīgiem resursiem un metodēm, kā palīdzēt skolēnam izdarīt karjeras izvēli. Vecākiem ir
- iespēja iesaistīties skolas organizētajos karjeras pasākumos, piemēram, daloties savā profesionālajā pieredzē, piedāvājot ekskursijas uz savām darbavietām vai piedaloties diskusijās par darba tirgus attīstību.

4. Pieejamie resursi un informatīvie materiāli

- Skolas mājaslapā un e-klasē tiek publicēti noderīgi materiāli par karjeras plānošanu. Vecākiem tiek sniegtas rekomendācijas par resursiem karjeras
- izpētei, piemēram, Nacionālās izglītības attīstības centra, Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA), augstskolu un profesionālās izglītības iestāžu mājaslapām.

6. Karjeras izglītības programmas realizācijas shēma

Direktora vietnieks audzināšanas darbā

Koordinē un pārrauga darbu, t.sk. karjeras izglītības un interešu izglītības darbu skolā, koordinē klašu audzinātāju darbu un karjeras atbalsta pasākumu norisi skolā, nodrošina informācijas apriti par aktualitātēm karjeras izglītībā, veicina pedagogu tālākizglītību par karjeras izglītības jautājumiem.

Pedagogs karjeras konsultants

Koordinē pedagogu un atbalsta personāla sadarbību karjeras atbalsta sniegšanai, konsultē un informē skolēnus, viņu ģimenes un pedagogus par aktualitātēm karjeras izglītībā, izglīto skolēnus, pedagogus un vecākus karjeras izvēles jautājumos, sadarbojas ar dažādiem partneriem karjeras atbalsta jautājumos, veic pētniecisko un metodisko darbu skolā, pilnveido savu profesionālo kvalifikāciju.

Klases audzinātājs

Pamatoties uz skolas audzināšanas darba programmu un karjeras izglītības programmu, izstrādā klases audzinātāja tematisko plānu, ietverot karjeras atbalsta pasākumus; veic skolēnu izpēti savas kompetences ietvaros un analizē viņu attīstības dinamiku, nosakot viņa attīstības virzības raksturu un apjomu; rūpējas, lai klasē būtu labvēlīga vide skolēnu personības attīstībai un izglītošanai, kopā ar skolēniem plāno un organizē klases pasākumus un sekmē klases dalību skolas un citos pasākumos; rosina skolēnus iesaistīties skolēnu pašpārvaldē un ārpusstundu darbā; palīdz vecākiem, aizbildņiem risināt ar skolēnu personību, izglītošanos un vērtību sistēmu veidošanu saistītos jautājumos; savā darbā sadarbojas ar pedagogu karjeras konsultantu un veicina vecāku iesaisti karjeras izglītības atbalsta pasākumos.

Psihologs

Novēro skolēnus mācību stundās, veic psiholoģisko izpēti un individuālo psihodiagnostiku, skolēnu grupu psiholoģisko izpēti un konsultē par karjeras izglītības jautājumiem, palīdzot skolēniem apzināties viņu spējas, intereses un dotumus.

Interešu izglītības pedagogi

Informē un konsultē skolēnus un viņu vecākus par karjeras izvēles iespējām interešu izglītības programmas saturā ietvaros. Sadarbojas ar klašu audzinātājiem, veicinot skolēnu pašizziņu un izpratni par dažādām karjeras iespējām, kā arī sniedz vecākiem informāciju par papildus izglītības iespējām, kas var palīdzēt skolēniem attīstīt savas prasmes un talantus.

Bibliotekārs

Informē skolēnus, pedagogus un vecākus par jaunāko literatūru (grāmatas, prese, bukleti, metodiskie līdzekļi) karjeras izglītībā, veido tematiskās izstādes, palīdz meklēt informāciju internetā un sniedz citu informatīvo atbalstu. Bibliotēka piedāvā vecākiem informatīvus resursus par karjeras plānošanu un izglītības iespējām, tādējādi sekmējot vecāku izpratni par skolēnu karjeras attīstību.

Mācību priekšmetu skolotāji

Informē un konsultē skolēnus un vecākus par karjeras izglītības jautājumiem sava mācību priekšmeta saturā ietvaros. Iesaista skolēnus praktiskos uzdevumos, kas veicina viņu izpratni par dažādu profesiju prasībām un attīstības iespējām, kā arī piedāvā vecākiem iespēju iepazīties ar izglītības virzieniem un karjeras attīstības iespējām saistībā ar konkrētajiem mācību priekšmetiem.

Vecāki

Atbalsta bērna karjeras izvēli, piedaloties informatīvos pasākumos, sekojot līdzi izglītības iespējām un darba tirgus tendencēm. Iesaistās skolas organizētajos karjeras izglītības pasākumos, piemēram, piedāvājot skolēniem iespēju ēnot viņu darbavietās, daloties savā profesionālajā pieredzē un piedāvājot praktiskas zināšanas par darba vidi. Vecāki tiek informēti par pieejamajiem resursiem karjeras izglītībā, izmantojot skolas mājaslapu, vecāku sapulces un e-klasi, lai varētu aktīvi piedalīties bērnu izglītības un profesionālās attīstības atbalstīšanā.

7.Karjeras izglītības atbalsta sadarbības partneri

Preiļu novada Izglītības pārvalde, Preiļu NVO centrs, Preiļu Bērnu un jauniešu centrs, Preiļu jauniešu centrs “Četri”, Preiļu Galvenā bibliotēka, SIA “Preiļu celtnieks”, SIA “Akcents”, Valsts policija, VUGD, Valsts robežsardzes koledža, RSU, RSU Medicīnas koledža, RTU, LU, LLA, DU, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, “Preiļu Slimnīca”.

8.Karjeras izglītības īstenošanai ieteicamā literatūra

1. Lemešonoka I. (2018) *Kompetenču pieeja karjeras izglītībā skolā*. Rīga: Zvaigzne ABC
2. Metodiskie ieteikumi „*Karjeras izglītība 7.-9. klasei*” Skolotāju rokasgrāmata (ESF, Prof. izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.)
3. Metodiskie ieteikumi „*Karjeras izglītība 10.-12. klasei*” Skolotāju rokasgrāmata (ESF, Prof. izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.)
4. *Karjeras attīstības atbalsts – izglītība, konsultēšana, pakalpojumi*. Valsts Izglītības satura centrs.
5. *Karjeras kompass* – mācību metodiskais līdzeklis skolēniem un skolotājiem (VIAA).
6. *Mans bērns izvēlas karjeru* (VIAA, 2010.g.)
7. *Karjeras iespēju izpēte* (Metodiskais palīg līdzeklis PIAP aģentūra, 2003.g.).
8. *Karjeras konsultēšanas metodes* (2009) – karjeras konsultantiem un skolotājiem.
9. *Izglītība pēc 12. klases* (ESF, Prof. izgl. attīstības aģentūra, 2005.g.).
10. *Karjeras vadības prasmes mācību priekšmetu standartu saturā* – buklets (VIAA).
11. *Aktīvā iesaistīšanās* – Normena Amundsona grāmata par konsultēšanas teorijām un praksēm (VIAA).
12. *Dzīves plānošanas rokasgrāmata* – Marka Savicka izdevums par dzīves plānošanas stratēģijām (VIAA).
13. *Karjeras konsultēšanas kompetences* (2008) – materiāls karjeras konsultantiem un skolotājiem.

Digitālie resursi:

- Karjeras materiāli – digitālo resursu platforma par karjeras izglītību
- VIAA metodiskie materiāli
- NIID.lv – izglītības iespējas Latvijā
- Profesijupasaule.lv – informācija par dažādām profesijām
- Izglītības ceļvedis – ceļvedis izglītības iespējām Latvijā un ārzemēs

Skolas karjeras konsultants - pedagogs

/S. Ančeva/